

Universitätsbibliothek Wuppertal

Linguarum Vett. Septentrionalium Thesaurus Grammatico-Criticus Et Archæologicus

Hickes, George

Oxoniae, 1705

Caput secundum. De articulo

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1559)

RAIHTS. *olun*, suus, proprius, Eboracensibus *āwū*, ab *agen*, Goth. **AIWIN**, vel **AIHIN**. vide gl. Goth. in voce **AIWAN**, *habere. ought, aliquid*, ab *abt. nought, nihil*, naht. all, *omnis*, ab *eal*, **ALLAS**. *mickel* Anglis aquilonaribus, *multus*, mycel, **MIKIALS**. *little, parvus*, lytel. *short, curtus, brevis*, rceopt. **long**, Eboracensibus *lang*, lang. *any*, ab *ænz. glad, lætus, glæd. gray, glaucus, spæz. sharp, acutus*, rceapp. **more**, Eboracensibus *mare, plus*, *amplius, mape. nash* Wigorniensibus, *mollis, delicatulus, neyc. aware, unalware, paratus, imparatus, geappe, ungeappe. whole, integer, palz, palhz, palh, vel pallz. empty, vacuus*, ab *æmtiz*.

Exempla verborum.

To *kisse, osculari*, à *cýrran*, Goth. **KIKGAN**. to *follow, sequi*, ¹ *folzian*. to *hide, ob- jurgare, cidan*. to *lend, accommodare, mutuum dare, lænan*. to *hæsp, claudere, hæppian*. to *swal- low, glutire, rpelzian*. to *dry, siccare, vel tergere*, ab *adpizan*. to *row, remigare, peoptan*. to *ask, inquirere, percontari*, ab *axian*, vel *ahrian*. to *knoll, pulsare campanam, cnyllan*. to *ring- pulsare campanas, hpunzan*. to *æk, augmentare*, ab *ican*, Goth. **ANKAN**. to *rain, pluerre, pe- pulzare campanas, hpinzan*. vide gl. Goth. in voce **KIN**. to *thresh, triturare, þeppcan*. vide Goth. **KINAN**. to *run, currere*, ab *apnjan*, vel potius à Goth. **KINAN**. to *scrape, scalpere, fit à rceopan*. to *carve, resicare, sculperre, ceorpan*. to *shove, detrudere, be- rceufan*. to *live, vivere, liban, vel leofan*, **LIBAN**. to *cwell, to kill, occidere, cuellan*. to *buy, emere, býczan*, **BINGAN**. to *abide, manere, expectare, anbidjan*. to *borrow, mutuari, borzian*. to *reap, metere, pipan*. to *laugh, ridere, hlihan*, Goth. **HALHGAN**. to *wax, cre- scere, peaxan*, Goth. **VAHSGAN**. to *wake, vigilare, & expergefacerre, pacian*, Goth. **VAA- KAN** *vigilare, & Goth. VAKGAN* *expergefacerre*. to *weald, regere, pealban*, Goth. **VAA- DAN**. to *ward, custodire, peapbian*, Goth. **VAKDGAN**. to *wæn, opinari, penan*, Goth. **VENGAN**. to *swimow, ventilare, pændpian*. to *wash, lavare, pærcan*.

Exempla indeclinabilium.

When, quando, à *hpænne*, Goth. **GAN**. *enough, satis, genoh*. vide Goth. **GANQH**. *so, sic, rpa*, Goth. **SVE**. *then, tunc, þon*, Goth. **þAN**. *whether, num, nunquid, hpæþer*. Goth. **þAFAR**. *hither, huc, hiber*, Goth. **hiddære**. *thither, illuc, þiber*. *but, nisi, excepto*, butan. *if, Scotice gif, si, zif*, Goth. **GAN**, vel **GAÞEI**. *there, ibi, illic, þær*, Goth. **þA- Rnh**. *at, apud, ad, ab æt. why, cur, hpi*, Goth. **þA**. *whither, quo, hpýðer*, Goth. **þA- DRE**. *where, ubi, hpæþ*, Goth. **þAR**. *after, post, ab æfter*, Goth. **AFTRA**, significat idem quod *after that* apud Anglos i. e. *denuo, rursus, iterum*. *from, à, abs, ex, fram*. *among, inter, gemanz. betwixt, inter, betpux*, Goth. **þAIKH**. *over, super, ab oþer*, Goth. **þEAR**. *oft, sæpe, ab oþt*, Goth. **þETA**. *soon, illico, rona*, Goth. **SNNS**. *yea, etiam, zea*, Goth. **GA**, vel **GA**. *yes, etiam, zyre, quod occurrit Math. xvii, 25. þa cpeþ he. zyre. he deð. long, ab andlang, in longum, per: ut, for þe hepe up andlang Dizene, perre- xit exercitus longo tractu per Sequanam. chron. Saxon. anno DCCCLXXXVII. about, circum, cir- citer, ab onbutan. 7 plogon monize men æt Hocnepatune. and þær onbutan. Anglice: and slew many men at Hocnortun, and there abouts.*

CAPUT SECUNDUM.

De articulo, sive pronomine demonstrativo, quod grammaticorum vulgus articulum vocant definitum.

- I. **L**ingux Anglo-Saxonica, & Gothica, quam *Mæso-Gothicam* vocamus, pro ingenio suo, haud secus, ac *Græca*, articulo, seu pronomine præpositivo delectantur, qui variatus per casus in utroque numero nominibus præfigitur.
- II. **A**rticulus *Anglo-Sax.* *þe, reo, þat, ð, ð, rð* significat. *þe* autem præponitur masculinis, *reo* foemininis, *þat* neutris: ut, *reo rapel yr ma þonne mette. and þe lichama ma þonne þat reaf, anima plus est, quam esca, & corpus plus quam vestimentum, Luc. xii, 23.*

¹ Vel *þilzgan*, quod idem denotat. unde vox *Cimbrica*, quæ toties occurrit in *Wormii* monu- mentis *Danicis*, *þilaza, comes, socius, felloþu* Anglice. vide *Stephanidis* notas in præfationem *Saxonis Grammatici*, pagg. 4, 5. & *Olai Wor- mii monumenta Danica*; libro III. capite 4. Nume-

Numerus singularis

Numerus pluralis.

Nom. Se. i. reo. i. þat & þæt. rí.	} }	Nom. Ða. oi, oi, tá.	*** Francice thero, therro, thiro, thirro, thera, theru, ther, der.
Gen. þær. * þære. þar & þær.		Gen. * þæra.	
Dat. þam. * þære. þam.		Dat. þam.	
Acc. þone. þa. þat & þæt.		Acc. þa.	
Abl. þam. þære. þam.		Abl. þam.	

Usus articulorum exemplis explanatus.

Nom. re, masc. re hælenb him andþrapode, respondet illi Jesus, Joh. XIX, 11. re þæg þær mæpe þerte-þæg, erat enim magnus dies ille sabbati, Joh. XIX, 31. ærpe þar re þæþer. 7 ærpe þar re þunu. 7 ærpe þar re halga gart an ælmihtig God, pater semper erat, & filius semper erat, & sanctus spiritus semper erat unus deus omnipotens, ms. bibl. Bodl. in Hom. cui tit. de fide catholica.

Gen. þær. ne eapt þu þær Lareþer þreond, non es amicus Caesaris, Joh. XIX, 12. þa re hælenb onfeng þær eceþer, cum accepisset Jesus acetum, Joh. XIX, 30. re þunu 7 þær þæþer þydom. . . . re halga gart 7. rpa re æp cpædon. pilla 7 roþ lufu þær þæþer. 7 þær þunu, filius est sapientia patris: & sanctus spiritus, ut antea diximus, est voluntas, & genuinus amor patris & filii, Hom. de fid. cath.

Dat. þam. and cpæþ to þam hælenbe, & dixit ad Jesum, Joh. XIX, 9. æþroþan þam ðomretle, coram tribunali, Joh. XIX, 13. þa apn heo. 7 com to Simone Petre. 7 to þam oþrum leopning-cnihte, tum cucurrit, & venit ad Simonem Petrum, & ad alium discipulum, Joh. XX, 2. re hælenb rtod on þam rþande, stetit Jesus in littore, Joh. XXI, 4. niþ na þ ryp of þære beoþhtnyrre. ac reo beoþhtnyrre of þam rype, non est ignis ex splendore, sed splendor ex igne, Hom. de fid. cath.

Acc. þone. þa lebbe he ut þone hælenb, adduxit foras Jesum, Joh. XIX, 13. þurþ þone þitegan, per prophetam, Matth. I, 22.

Nom. reo, foemin. hit þær reo rýxte týð, erat hora sexta, Joh. XIX, 14. reo Magdale-nyrce Maria, Maria Magdalena, Joh. XX, 1. reo þunne þe oþer 7 rcmþ 7 lichamlic gerþeart. 7 hæþþ rpa ðeah þreo agennyrre on hipe. an 7 reo lichamlic eþirt. þ 7 þære þunna tpen-ðel. oþer 7 re leoma oððe beoþhtnyrre. reo þe onlihtð ealne middaneapð. Ðriþða 7 reo hætu. þe mid þam leoman becýmþ to 7, sol, qui supra nos lucet, est creatura corporea, nihilominus tres habet proprietates: una autem est, substantia corporea, hoc est, solis orbis: altera est lux, sive splendor, qui illuminat totum terrarum orbem: tertia vero est calor, qui una cum luce ad nos perfertur, Hom. de fid. cath.

Gen. þære. on þepodeþ geþýrð-ðæge tumbude þære hæroþiaþicean ðohtur þeþon þim, die natali Herodis saltavit filia Herodiadis in medio, vel coram illo, Matth. XIV, 6. re lichama þære appurðan femnan, corpus venerabilis virginis. vide cap. IV. reg. I. gart þære roþþær-nyrre. þe of minum þæþer gah, spiritus veritatis, qui procedit à patre meo.

Dat. þære. on þære rþope. þe 7 genemned hþortþatur, in loco qui dicitur lithostratus, Joh. XIX, 13. reo rþop þær gehende þære ceartre, prope civitatem erat locus, Joh. XIX, 20. of þære týðe, ex eo tempore, Joh. XIX, 27. rpa rpa Augurþinur be þære halgan þþynnerre tþahte-node, quemadmodum Augustinus de sancta trinitate tractavit, Hom. de fid. cath.

Acc. þa. he rýlþ bæþ hiþ noðe mid him on þa rþope. þe 7 genemned heapod-þannan rþop, & bajulans sibi crucem, exiit in eum, qui dicitur Calvaria, locum, Joh. XIX, 17. þa rþobon þið þa noðe, stabant juxta crucem, Joh. XIX, 25. nu habbað ge gehýped þa halgan þþynnerre. ge rýlun eac gehýpan þa roþan annýrre, modo de sancta trinitate audivistis, audietis etiam de vera unitate, Hom. de fid. cath.

Nom. þat. neut. gif þ realt apýrð, si sal evanuerit, Matth. V, 13. þ þæt halge geþþit ri gefýlled, ut sacra scriptura impletur, Joh. XIX, 24.

Acc. þat. lætaþ þat nett, mittite rete, Joh. XXI, 6. nim þat cilb, accipe puerum, Matth. II, 13.

Nom. plur. þa. þa þeþnar þunbon þþynne cýne-helm, ministri plecebant coronam de spinis, Joh. XIX, 2. þa þa þýceopar 7 þa þeþnar hýne gerapon, cum vidissent eum pontifices & ministri, Joh. XIX, 6. þ þa lichama ne þunodon on noðe, ut non remanerent in cruce corpora, Joh. XIX, 31.

Gen. þæra. manega þæra lubea þæþon þýr geþþit, hunc titulum multi Judæorum legerunt, Joh. XIX, 20. an þæra cempena, unus militum, Joh. XIX, 34. roþ þæra lubea ege, propter Judæorum metum, Joh. XIX, 38. buton ic gereo þæra nægla færtununge on hiþ handa, nisi videro in manibus ejus figuram clavorum, Joh. XX, 25.

Dat. þam. þa cpæþ he to þam lubeon. heþ ýr eopeþ cýning, tum dixit Judæis, ecce rex vester, Joh. XIX, 14. on þam ðagum com Iohanneþ, in diebus illis venit Joannes, Matth. III, 1.

Acc. þa. þþingað þa þaxar, afferte pisces, Joh. XXI, 10. þepodeþ clyþode þa tungel-þitegan, Herodes vocavit magos, Matth. II, 7.

III. Articulus apud Anglo-Saxones non solum appellativis, sed & propriis nominibus præmittitur prorsus ut i, i, apud Græcos; & il, & la apud Italos. etenim ut hi dicunt ó Αλέξανδρος, il Tasso &c: sic illi dicunt re Iohanneþ, Matth. III, 4. roþ þæne þepodeþ, Matth. II, 22. þær hælenþer modop, mater Jesu, qui vocatur hælenb ab hælan, sanare. re Sibba mid ealle hiþ þolcðe, Sibba cum omnibus suis, Bed. H. E. p. 251. Nonnunquam etiam præponitur nomini di-vino, ad denotandam divinæ naturæ excellentiam; ut, re God þunap on þþynnerre untobæle-

lic. 7 on anpe 7obcunbnýrre, deus indivisus manet in trinitate, & in una divinitate, Hom. de fid. cath. Præfiguratur ab Ælfrico nomini satanæ: ut, þa pær eac 7plice re 7cucca him be- 7pux. to þam c7æþ Ðrihten. Ðyanon come þu. 7e 7ceocca anb7ýrþ. Ic 7epþe 7eond þar eop- þan 7 hi be-eode, inter quos etiam erat pariter satanas, ad quem dixit dominus, Unde venis? sata- nas respondet, Circuivi terram, & perambulavi eam. lib. Job. cap. 1.

IV. Pro þone scriptum legitur þæne, & þene. exempla reperiet lector Marc. xii, 41. xiv, 27, 71. vi, 45. Ðý etiam in Dano-Saxonicis occurrit scriptum pro þone: ut, piþ þu 7op7elbe þý lætme7t 7eopþun7, pro þone lætme7tan 7eopþun7, donec solveris ultimum quadrantem. In Da- no-Saxonicis etiam scribitur þæn pro þone: ut, in cod. Rusb. bibl. Bodl. Math. viii, 28. 7pa þætþe næni7 mæhte 7apan þýþh pæ7e þæn, adeo ut nemo illac ire posset. pro þam etiam non raro occurrit scriptum þan.

V. Pro 7eo, secundum primi capituli quartam regulam occurrit 7io, ut in Oþeri periplo fre- quenter. pro 7eo etiam aliquando reperitur þær, ut þonne on7inneð þær 7ýn acenneð beon. ... þonne bið on7iten þær 7ýn 7e77nemeð beon, tunc peccatum incipit nasci. ... tunc peccatum cognoscitur perfici. Ðær i7 77eca heahbur7. 7 heopa cýner7ol, hæc est urbs metropolitana, & imperialis Græcorum. Boeth. cap. 1. unde, ut opinor, genitivus þære, pro quo occurrit þere; & pro þa accusativo 7æ 7eo, legitur þæne, Marc. v, 32. ubi, circumspiciebat videre eam, quæ hoc fecerat, sic redditur, þa be7eah hine. þæt he 7e7ape þæne þe þæt ðýðe.

VI. Pro 7e masculino etiam legitur 7eo: ut 7eo papa, papa. 7eo bi7cop, episcopus. 7eo ab- bat, abbas. Spelman. concil. p. 164, & 166. & alibi: ut & in chron. Sax. Gibf. An. DCCLXXV. at þi7 7e7itne77e pær 7eo kinni7 O77a. 7 7eo kinni7 E77e7þ. 7 7eo æpceb. Þýgebe7t, huius rei testis fuit rex Offa, rex Egferdus, & archiepiscopus Hygebertus. Pronomen etiam ali- quando præmittitur articulo, majoris emphæos & discretionis causâ: ut, c7æþ he 7e bi7cop him 7o, episcopus ei dixit. c7æþ heo 7eo abbu7ýrre 7o him, dixit ei abbatissa. on þinum þam hal7um naman 7eðon me halne, in tuo sancto nomine, &c. cod. ms. de officiis diurnal. & nocturn.

VII. Ðe etiam occurrit præfixum nominibus per omnes casus, & in utroque numero, haud se- cus, ac apud nos monoptoton tþe: ut, 7e heo7enlica 7æðe7 and þe 7unu and þe hal7a 7ap7 7eunne u7, pater cælestis, & filius, & spiritus sanctus concedat nobis. Iohannes þe 7ulluhtere c7æþ, Iohannes baptista ait. þæt i7 þe meðeme pær7m þære ðæðbote, hic est fructus dignus pæniten- tiæ. hu mæ7 þe læce hælan þe punð, qui poterit medicus sanare vulnus. Bed. H. E. p. 343, 344. Sic in chartâ Henrici tertii, cujus clariss. Sommerus nobis copiam fecit in dictionario suo, sub voce Unnan; 7op þe 77eme o7 þe leonde, pro bono gentis. and 7chullen ðon in þe 7opþne77e o7 7ode, & facturi sunt in honorem dei. Sic in Spelm. concil. p. 165. and h77lc abbet þe beþ ðær copen o7 ðe munecan, & quisquis abbas ibi electus sit à monachis. Pro 7eo etiam occur- rit þeo: ut, 7eo 7oðe ðæðbote ne bið heo na æ77e7 7eapa 7une 7e7c7i7en, vera pænitentia non erit post anni curriculum adimpleta, Bed. H. E. p. 344. Ðeo eopþe 7oðlice pær 7ýðel 7 æm- 7i7. terra enim erat inanis & vacua, Gen. 1, 2. in cod. Cantabr. versionis Ælfrici.

VIII. Ðý etiam occurrit non raro usurpatum loco ðam: ut, 7o 7undene7 cilbe7 7op77e þý 7opman 7eape 7e7ýlle 7ix 7cill. þý æ77e7an 7eape 77e77e. Ðý þ7iðban xxx. ad puerum ex- positum enutriendum dabuntur anno primo solidi seni, secundo duodeni, tertio triginta. Luð7æð 7e7eahrt Ðý 77e77an 7eape hi7 7ice7 pið Æþelbalð, anno regni sui duodecimo contra Æthel- baldum pugnavit Cutbredus, chron. Sax. mid ðý bi7ceope ðone þe hi hi7e 7ealðon, cum episco- po, quem ei dederant, Bed. H. E. p. 76. 7e pær mid ðý man7ullan pærne acpealbe, qui sica ne- fanda peremptus erat, p. 131. mid þý 7op7e77e7an bi7ceope he 7æt æt hi7 unbepn-77æ7enbum, cum præfato episcopo sedit ad prandium, p. 174. Ðý 7ite Tuda pær o7 midðangeapbe 7enumen, hac plaga Tuda raptus est è mundo. Ðý upplican ðome 77i7e7enðe, superno dispensante iudicio, p. 262.

IX. 2 Articulus Mæso-Gothicus SA, i, SA, i, PATA, to, declinatur in hunc modum.

¹ Gothice SKQHSA, daemones. ² Exem- pla, in quibus articulus Græcus, & Mæso-Gothus perinde usurpantur. Math. v, 16. ATTAN ISYAKANA PANAN IN HIMINAM. τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν οὐρανοῖς. Math. v, 24. A- LET GALNAR PA RIBAL PEINLA. ἄφες ἐκεῖ τὸ ἄσφόν σου. Math. vi, 1. EKAM ATTIN IZYAKAMMA PAMMA IN HIMI- NAM. πατέρα τῶν πατέρων ὑμῶν τῶν ἐν οὐρανοῖς. vi, 2. PAM LINTANS. οἱ ὑποκριταί. SA AKMA- HAKTIPLA PEINLA. ἡ σοῦ ἐλεημοσύνη. HALLI- FENSAKANA PANAN SINTEINAN. τὸν ἄσφον ὑμῶν τὸν ἐπουσίον. LINTAL PATA IN PHS KICIS. PATA KICIS OLAN FI- LAN. ὅπως τὸ εὖ σοὶ σκότῳ ἐστὶ, τὸ σκότῳ πόσιν; AT- TINS MEINIS PIS IN HIMINAM. τὰ πα-

τέρας μὲν τῶν ἐπουσίων, PATA PHNTSFIALL IS. αὐτῶν ἢ λήπτε. GAL ALLANS PANS NBIAL- HALANDANS. καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας. PATA GAMELIDR. τὸ ρηθέν. PHS MI- TXNINS IZE. τοῖς ἐδουλοῦσιν αὐτῶν. AN PAM- SIPXNGAM IS. τοῖς μεθουμένοις αὐτῶν. SA ALI- SAKAIS IZYAK. ὁ διδάσκαλος ὑμῶν. PA- NALTGA SEINLA. πὲρ δικτύων αὐτῶν. IN PIZXS MANDGEINS. διὰ τὸν ὄχλον. PAN PIZAI BANKE GALNAI. ἡ τῆσδε ἀβελει ἐκείνη. Marc. vi, 11. PNTE PIZEST PIND ANGAKAI GRXS. τῶν γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν θεῶν. Marc. x, 14. ULPAN PAM GALNAR. λέγει τις ἐκεῖ. Math. xxvi, 71. IP GALNAIM PAM- PNTA. ἐκεῖνοι δὲ τοῖς ἔξω. Marc. iv, 2. OAS SA- TEKANDS MIS. τίς ὁ ἀφάμετός μὲν. Luc. viii, 45. Num.

Nom. S. Gen. Dat. Acc. Abl. X. que ap. þeah cop. þa halgan 77e7an a. cod. Rusb. þære þe u. qu in cel. 7iur pro. constitue. þam fallat. vide etiam. ut in Ma. PAMMI. XI. in. XII. P. ZEI. pro. XIII. LAMB. BIMAR. XIV. positivum. to fufius. PIS. PH. XV. H. rum tam.

I. N. ne ovum. Et ut ling. nec quidem & respectu. primi lab. gantiam. bus sua v. ten, ligu. culum. teclum. eþel-77ol. rem voc. re, & pe.

Fortu. Et Lac. stantiam. tam celeb.

Numerus singularis.

Numerus pluralis.

Nom. SA, i. SX, i. Ψ ATA, & Ψ X, $\tau\acute{o}$.	} <table border="0"> <tr> <td>Nom. ΨAI, & ΨX, oi. ΨXS, oi. ΨX, $\tau\acute{o}s$.</td> </tr> <tr> <td>Gen. ΨIS. ΨIZXS. ΨIS.</td> </tr> <tr> <td>Dat. ΨAIM.</td> </tr> <tr> <td>Acc. ΨANS, & ΨX. ΨXS. ΨX.</td> </tr> <tr> <td>Abl. ΨAIM.</td> </tr> </table>	Nom. Ψ AI, & Ψ X, oi. Ψ XS, oi. Ψ X, $\tau\acute{o}s$.	Gen. Ψ IS. Ψ IZXS. Ψ IS.	Dat. Ψ AIM.	Acc. Ψ ANS, & Ψ X. Ψ XS. Ψ X.	Abl. Ψ AIM.
Nom. Ψ AI, & Ψ X, oi. Ψ XS, oi. Ψ X, $\tau\acute{o}s$.						
Gen. Ψ IS. Ψ IZXS. Ψ IS.						
Dat. Ψ AIM.						
Acc. Ψ ANS, & Ψ X. Ψ XS. Ψ X.						
Abl. Ψ AIM.						
Gen. Ψ IS. Ψ IZXS. Ψ IS.						
Dat. Ψ AIMMA. Ψ IZAI. Ψ AIMMA.						
Acc. Ψ ANA. Ψ X. Ψ ATA.						
Abl. Ψ AIMMA. Ψ IZAI. Ψ AIMMA.						

X. Pro SA, legitur per-sæpe SAH, & SAEI, &, ni male memini, Ψ ANA. sic quandoque apud Anglo-Saxones, þone & þæne, occurrit, pro re. ut in fragm. hist. *Judith.* p. 25, næf þeah eopla nan. þe þone riȝgend aþeccan doþrte. oððe ȝecunnian hu þone cumbol-riȝan riþ þa halȝan mæȝð hæfþe ȝeþorþen meþodeȝ meoplan, nemo tamen comitum bellatorem expergefacere audebat, aut explorare, quid imperator in sanctam virginem dei pudicam commiserat. sic cod. *Rush.* in bibl. *Bodleiana*, Matth vi, 1, elcyr ȝe ne habbaþ lean i meapþe mid eoper þader þæne þe in heoþenum iȝ, alias non habebitis præmium, vel remunerationem apud patrem vestrum, qui in cælis est. sic etiam apud Islandos veteris Cimbricæ sive Scandicæ conservatores, Þann legitur pro sa, vel sa en: ut; Þar sƿer set þu einn Þong yfer off, Þann yfer off þann að dama, constitue igitur nobis regem, qui nos potest judicare, 1. Reg. viii, 5. sic Gen. xxi, 3, og Abrahaham kallade sinn son Þann þenum vær faddur, & Abraham appellavit filium, qui sibi natus erat. vide etiam Gen. xxii, 22. Pro Ψ AIMMA, Ψ AIMMH, *Job.* x, 3. pro Ψ ANA, Ψ AN, ut in *Marc.* xv, 44. & Ψ ANMH, *Job.* vi, 27. & haud raro Ψ AIMMA, vide *Luc.* vi, 4. Ψ AIMMH legitur etiam pro Ψ AIMMA dativo.

- XI. In plurali pro Ψ AIM legitur Ψ AIMEI. & pro Ψ ANS, Ψ ANZEI.
- XII. Pro SX, legitur SXH, *Luc.* ii, 2. & SI, *Luc.* i, 29. & SAI. Pro Ψ IZXS, Ψ IZXZEI. pro Ψ IZAI, Ψ AMEI, *Marc.* ix. pro Ψ X, Ψ ANZEI.
- XIII. Ψ ATA incerti generis nominibus præponitur: ut, Ψ ANMH PEILATNS NS-
LAWIDA RIBAN Ψ ATA LEIK, $\tau\acute{o}\tau\epsilon$ δ Πιλᾶτος ἐκίλευσεν ἀποδιδῶναι τὸ σῶμα. UEMNH
BIMAITAN Ψ ATA BARK, ἡλδοσ ἀετιμῆν τὸ παιδίον.
- XIV. Observandum item est, in linguis hisce cognatis, præsertim in matrici, articulum præpositivum cum demonstrativi, tum relativi pronominis vim & naturam obtinere, ut in capite quinto fufius dicitur. Pro Ψ ATA, legitur Ψ ATMH. pro Ψ X, legitur Ψ ANMH, *Luc.* x, 21. pro Ψ IS, Ψ IZ. pro Ψ X, etiam Ψ A quandoque occurrit.
- XV. Hactenus de articulo definito, vel demonstrativo. Indefinitus autem est an singularis; & rum tam singularis, quam pluralis numeri: ut infra ostendetur in cap. vi.

CAPUT TERTIUM.

De nomine.

I. **N**omen est vel substantivum, vel adjectivum. Substantivum vel simplex est, vel compositum. simplex, ut pite, pæna. hur, domus: hipe, domus vel familia. ȝebale, divisio. Compositum: ut pite-hur, domus suppliciorum. hip-ȝebale, repudium. henne-æȝ, gallinæ ovum. (ex henne & æȝ.) butan an henne æȝ, nisi unum gallinæ ovum, *Bed. H. E.* p. 226. Et ut linguarum nulla, ne ipsa quidem Græca, in componendis nominibus frequentior est, ita nec quidem felicior, quam Anglo-Saxonica: utpote quæ res omnigenas, rerumque affectiones, & respectus absque omni ambage suis συζωϊαs clarè, & eleganter solet exprimere. Quisquis vel primis labris Anglo-Saxonicam attigerit, hanc compositorum & decompositorum emphaticam elegantiam non sine summa voluptate percipiet. en prælibamina quædam! nomina scilicet, quibus sua varietate ludens Cædmon expressit arcam Noæ. mepe-hur, domus marina. puðu-ƿæȝ-ten, ligneum castrum. mepe-cieȝte, arca marina. rumb-ƿeced, aula marina. ƿæȝ-borþ, tabernaculum in fluctibus. ƿæȝ-þele, tabulatum in fluctibus. ȝreþeam-peall, fluctuum murus. hƿof-ȝeƿor, rectum mobile. quibus adde hƿ-ƿreca, vitæ dominus. ȝaȝt-ȝedal, spiritus separatio, i. e. mors. eþel-ȝtol, patria. heolȝtor-ƿceabo, antrum tenebrosum, i. e. chaos. Hic observandum est priorem vocem in compositis nominibus, & duas priores in decompositis 3 adjectivi naturam habere, & per adjectivum debere reddi Latine; aut ubi desunt adjectiva, per suum genitivum, vel

¹ Fortasse ex Ψ AIMMA & nh euphonico. *Angl.* aptè vocat adjectivum respectivum, utpote quo respectus alii ferè omnes, præter eos qui adjectivo possessivo innuuntur, significari solent.

² Et *Luc.* vii, 44, 45. *Marc.* vi, 24. 3 Substantivam vocem in compositis adjectivè positam celeberr. *Johan. Wallisius* in suâ Gramm.